

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

BESCHERMHEER ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

SPECIALDRUKKERIJ

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

Verschijnt ieder kwartaal

juli 1986

"DE SCHAKEL"

(Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders)

juli 1986

8e jaargang, no. 30

Ere-voorzitter

H. P. Linthorst Homan Groteweg 123 8191 JV Wapenveld 05206 - 7 87 48

BESTUUR:

Voorzitter

F. Th. Dijkmeester Magnoliaaan 7 7313 EV Apeldoorn 055 - 55 32 67

Secretaris

H. F. L. Wensink Mauritskade 41b 2514 HE 's-Gravenhage 070 - 64 25 36

Penningmeester

Fred M. Beukers Vredenhofweg 56 3062 ES Rotterdam 010 - 452 79 29

Voorzitter Sociale Commissie

S. G. Timmers
Verhoeven Blvd. Evertsen 58 4382 AE Vlissingen 01184 - 1 03 55

Adresenbestand

Mevr. J. S. C. Stokvis-Reyers Van der Houvenstraat 59 2596 PM 's-Gravenhage 070 - 24 65 86

Evenementencommissie

J. A. Bakker Zeekant 92 G 2586 JB 's-Gravenhage 070 - 54 02 45
J. de Mos Pr. J. Lelsstraat 36 3151 SJ H.v. Holland 01747 - 21 83
R. A. Grisnigt Canadalaan 25 4631 NT Hoogerheide 01646 - 34 15

REDACTIE

Fred M. Beukers Vredenhofweg 56 3062 ES Rotterdam 010 - 452 79 29
E. de Roever Knikbloem 36 3068 AD Rotterdam 010 - 421 92 17

Adreswijzigingen of correcties gaarne aan:

Mevr. J. S. C. Stokvis-Reyers Van der Houvenstraat 59 2596 PM 's-Gravenhage 070 - 24 65 86

St. Gen. E.

Giro : 359500

Bank : 54 55 46 826

ABN-Rotterdam

Het volgende nummer verschijnt in de maand oktober 1986

Gaarne de hiervoor bestemde copy inzenden vóór 1 september 1986.

ONZE BESCHERMHEER 75 JAAR

Foto L.F.F.D. ©R.V.D.

Zijne koninklijke hoogheid, Prins Bernhard der Nederlanden, bereikte op 29 juni j.l. de leeftijd van 75 jaar.

Velen onder ons hadden de eer en het genoegen de dag daarvoor, in de tuin van het Paleis Soestdijk deel te mogen nemen aan het voor deze gelegenheid georganiseerde eerbetoon.

Het bestuur en de leden van het Genootschap Engelandvaarders willen ook op deze wijze hun beschermheer van harte feliciteren met deze bijzondere verjaardag, en hem toewensen dat hij nog vele jaren in goede gezondheid zijn taak als beschermheer van ons Genootschap mag blijven vervullen. Wij betrekken in deze wensen uiteraard ook zijn door ons allen zo zeer beminde echtgenote, H.K.H. Prinses Juliana.

Wij danken beiden voor de warme belangstelling die zij in de afgelopen méér dan 40 jaren voor ons Genootschap hebben getoond. Moge dit nog héél lang zo kunnen zijn.

Fred M. Beukers

VAN DE VOORZITTER

SQUARE MILE

In de oorlogsjaren was Londen voor ons, Engelandvaarders, zoiets als het beloofde land. Wij hebben allemaal ook nu nog een zwakke plek in ons hart voor die imposante stad.

In West End kenden wij vrij goed de weg. Minder thuis waren wij doorgaans in de City. Daar viel ook niet veel te beleven, voor ons althans.

In vreedstijd is dat anders. Amper zeventienduizend inwoners telt die oudste kern van Londen, met een oppervlakte van een vierkante mijl. Maar dagelijks komen zo'n 350.000 mensen daar hun brood verdienen.

Wat de City volstrekt uniek in de wereld maakt is haar bestuursvorm, berustend op oeroude rechten en privileges. In 1067 bestonden die allang, want in dat jaar werden zij door Willem de Veroveraar weer eens bevestigd.

Ieder jaar kiezen de Londense gilden een Lord Mayor. Dat is al zo sedert 1192. Nog altijd bestaan er meer dan negentig gilden, waarvan sommige zeer bejaard zijn. Ook in onze tijd worden er nog nieuwe gilden opgericht, van accountants en van computer-deskundigen bijvoorbeeld. Alle gilden spelen een actieve rol op hun vakterrein, maar ook in de stedelijke democratie.

De uit de dertiende eeuw daterende Common Council bestuurt de City, beschikend over een budget van omstreeks £ 160 miljoen. Is er voor de Councillors een indrukwekkender vergaderruimte denkbaar dan de Guildhall?

Wij Nederlanders hebben wel eens de neiging met vriendelijk dédain te kijken naar die aandoenlijke Engelse tradities, met haar archaische gewaden, haar bizarre pruiken, haar middeleeuwse ceremoniën.

Dan miskennen wij de zéér wezenlijke betekenis, die dat alles heeft voor land en volk.

F. Th. Dijkmeester

LAMBERTUS ROTGANS
25 oktober 1920 - 25 maart 1986

Onderscheiden met: de Bronzen Leeuw; het Kruis van Verdienste; het Oorlogsherdenkingskruis met 3 gespen; het Verzets-Herdenkingskruis; alsmede een viertal buitenlandse onderscheidingen.

Op 29 maart 1986 geschiedde temidden van zijn familie en talrijke vrienden, de crematie van Bep Rotgans te Rotterdam-Overschie.

Bep Rotgans werd door mij medisch behandeld en begeleid sinds 1970, waarbij controle bezoeken van éénmaal per maand, tot éénmaal per 14 dagen regel waren.

Ik meen dan ook te mogen stellen, dat ik hem waarschijnlijk, tengevolge van de halfuur gesprekken tijdens deze bezoeken, beter dan wie ook heb leren kennen.

Niet zijn onverschrokkenheid, moed en trouw, voor het vaderland wil ik de revue laten passeren, aangezien die genoegzaam bekend mogen worden geacht, maar wel Bep Rotgans' persoonlijkheid, zijn mens-zijn. Deze waren in mijn ogen uitzonderlijk. Hij had grote affectie en liefde voor zijn vrouw en kinderen. Hij kende en onderkende niet alleen zijn tekortkomingen, maar tevens de toegewijde trouw en liefde die zijn vrouw en kinderen hem, ondanks alles, deelachtig deden worden en dat hij ervoer in grote dankbaarheid, omdat hij wist dat hij zonder hen niet opgewassen was tegen de problemen die hem dan zouden overspoelen. Eens zei hij mij dat als er iemand een M.W.O. verdiende, dit zijn Beppie, zijn vrouw, vriendin, oppasser, verpleegster, verzorgster, kameraad en zijn geweten, zou moeten zijn. Met die uitspraak, waarmee hij zijn bewondering voor haar tot uitdrukking bracht, kan ik mij tenvolle verenigen.

Hij had een klein, maar een groot gouden hart, en had daarnaast een groot gevoel voor humor en een uitgesproken zin voor realiteit. Dit was mijns inziens de reden dat hij, bijvoorbeeld, geneeskundig gesproken zo coöperatief was, zowel poliklinisch als tijdens de klinische opnemingen en alle onaangename onderzoeken zonder verzet met een gelaten gelijkmoedigheid over zich heen liet komen, als daar een indicatie voor was.

Hij was een voorbeeldige patient, geliefd bij hen die hem verzorgden en hem, in feite, niet kenden. Hij was zonder daar uiting aan te geven, zich zeer welbewust omtrent zijn chronische aandoening en de gevarenzone waarin hij verkeerde, zag die berustend en manmoedig onder de ogen, zonder verwijten aan derden.

Hij was in feite een groot kind met een gouden hart, niet bezorgd om zichzelf, maar om anderen, met ogen die enerzijds met een onbeperkt vertrouwen, anderzijds met een kinderlijke verbazing in de wereld rondblikten.

De goeigheid zelve strooide hij cadeautjes rond en bracht altijd iets mee, wanneer hij mijn spreekuur frequenteerde, dassen, glazen, stickers, speldjes, wapenschildjes en badges van H. Ms. krijgsmacht en marine onderdelen, waarmee hij zich zo nauw verbonden voelde. Bij hem thuis was een klein oorlogsmuseum, welks muren van boven tot onder behangen waren met oorlogsherinneringen, van wapens en helmen tot foto's, stickers, wapenschildjes, badges en reünie-relikwieën.

Bep Rotgans was in mijn ogen een groot man, een groot en eenvoudig Nederlander en een groot vriend voor eenieder, die het goede wilde en waarbij de Tweede Wereldoorlog onuitwisbare indrukken bij hem had achtergelaten.

Indrukken, die zijn na-oorlogse leven, volledig bepaalden en die door hem, gelouterd als hij was, in alle filosofie, op een bewonderenswaardige wijze, erg persoonlijk werden verwerkt.

Ik zal hem, met zijn grote gouden hart, erg missen, maar ben gelukkig hem zo goed te hebben gekend.

Hans Hers

ONZE JAARLIJKSE REÜNIE

Dinsdag 23 september 1986 - Vliegbasis WELSCHAP (EINDHOVEN),

Sliffertsestraat 25

Zoals reeds in de voorgaande Schakel werd vermeld, verheugt het ons dat wij dit jaar de gast mogen zijn van de Koninklijke Luchtmacht in het vernieuwde bedrijfsrestaurant van de Vliegbasis Eindhoven, echter **niet op de eerdergenoemde datum van 26 september, maar op 23 september 1986**, aangezien onze Beschermheer, Z.K.H. Prins Bernhard, op die dinsdag wèl aanwezig hoopt te zijn.

Het programma luidt als volgt:

10.00 - 11.00 uur	Aankomst reünisten en gasten ; registratie en koffie met cake in de wisselbar van het bedrijfsrestaurant, gelegen tegenover de hoofdingang.
11.00 uur	Bar geopend, alwaar drankjes tegen betaling kunnen worden besteld.
12.00 uur	Aankomst van onze Beschermheer, Z.K.H. Prins Bernhard.

13.00 uur	Uitgebreide Rijstmaaltijd met naar keuze bier of frisdrank in het bedrijfsrestaurant.
15.00 uur	Gezellig samenzijn in de wisselbar.
17.00 uur	Einde van een hopelijk geslaagde reünie.

De vliegbasis is als volgt te bereiken :

Reünisten met eigen vervoer, uit welke richting ook komende, vinden rondom Eindhoven borden met de afbeelding van een vliegtuig - WELSCHAP (afslag Velthoven-Noord). Bij het volgen der borden vindt men de militaire vliegbasis 1 km verder dan het burgervliegveld, gelegen aan de Sliffertsestraat 25. Tegenover de hoofdingang bevindt zich de ingang van de Mess.

Voor diegenen die met openbaar vervoer wensen te komen wordt aangeraden bij het station Eindhoven bus 4 of bus 5 te nemen, die een kwartierdienst onderhouden en vanaf de perrons a en b en richting Velthoven vertrekken. De tijdsduur tot de halte Beatrix Haven bedraagt ongeveer een kwartier, waarna het nog 1 km lopen is naar de hoofdingang.

De evenementen-commissie
J.A.B.

Deelnamekosten fl. 30,- per persoon

Opgave tot deelname dient te geschieden door gebruik te maken van het inliggende nieuwe acceptgiro-formulier dat gebruikt kan worden voor afschrijving van **zowel uw bank als uw girorekening.**

Aanmeldingen/overschrijvingen dienen in het bezit van de penningmeester te zijn **vóór of op zaterdag 13 september 1986** dit is absoluut noodzakelijk in verband met de organisatie van de maaltijd.

Het bovengenoemde acceptgiro-formulier kan tevens gebruikt worden voor het overmaken van de jaarlijkse bijdrage 1986 aan de stichting (voor degenen die dat tot nu toe nog niet hebben gedaan).

We hopen dat U wederom in grote getale aan deze jaarlijkse reünie zult deelnemen.

FMB

AFSCHEID VAN ONZE REDACTEUR

Kort na het ter perse gaan van ons april-nummer ontving het bestuur van het Genootschap een brief van onze trouwe redacteur, Gerard den Ouden.

Hierin deelde hij ons mede dat hij zijn redacteurschap van De Schakel wilde beëindigen aangezien zijn "tikker de laatste tijd nogal wat mankementen vertoonde."

Deze toestand was de laatste tijd ook bij het bestuur bekend en ook wij maakten ons zorgen dat de onregelmatige spanningen, die dit werk nu eenmaal met zich brengt, wel eens teveel voor onze vriend Gerard zouden kunnen worden.

Vanaf het allereerste begin van ons lijfblad heeft Gerard de uitgave in zijn geheel en op uiterst bekwame wijze verzorgd. Hij heeft aan alle ontwikkelingsfasen van De Schakel intensief gewerkt. Zonder hem was ons tijdschrift niet op die manier van de grond gekomen en tot een volwassen periodiek gegroeid.

Ook zijn dochter, Pam, mogen wij op deze plaats niet vergeten. Zij heeft heel dikwijls haar vader ter zijde gestaan bij het vele tikwerk dat in die tijd noodzakelijk was.

Het bestuur, - en ik meen tevens namens alle lezers (engelandvaarders) te mogen spreken -, zien hem met node uit deze functie vertrekken. Onze erkentelijkheid voor zijn inspanningen en zijn inventiviteit is dan ook zeer groot.

Persoonlijk heb ik de laatste jaren hem bij dit werk mogen assisteren, hetgeen ik altijd met zeer grote voldoening heb gedaan. Op deze wijze heeft hij gezorgd voor althans een tijdelijke opvolger, die van hem de kneepjes van het vak heeft geleerd.

Allemaal in de Engelandvaarderswereld zijn wij Gerard uitermate dankbaar voor zijn scheppen van dit communicatiemiddel, dat bij Engelandvaarders in het vaderland, maar zeker ook ver daarbuiten, immer grote waardering heeft geoogst.

Hij bracht ons véél nader tot elkaar.

Ons aller wens is: Gerard het ga je goed tot in lengte van jaren.

Het bestuur heeft in het kader van de continuïteit van haar activiteiten, enige tijd geleden een beroep gedaan op de medewerking van een jongere kracht, géén engelandvaarder, maar wel met grote interesse voor Engelandvaarders en voor hetgeen zich gedurende 1940-1945 heeft afgespeeld. Hij maakte er een studie van en schreef een boek over het Bureau Bijzondere Opdrachten. Wij kondigden de verschijning van het boek "Zij sprongen bij maanlicht" in ons vorige nummer aan.

Eddy de Roever zal het bestuur, en met name de publicitaire activiteiten, gaan begeleiden en mij bij het tot stand brengen en uitgeven van De Schakel gaan helpen, zodat ook voor ons communicatiemiddel de continuïteit min of meer verzekerd kan worden. Wij zijn gelukkig met zijn bereidheid dit voor ons te doen en hopen dat ook de lezers dit zullen waarderen.

Voorlopig zal het redactieadres nog hetzelfde zijn als dat van de Penningmeester, tw. Vredehofweg 56, 3062 ES Rotterdam.

Wij zullen ons best doen met De Schakel door te gaan, zoals Gerard den Ouden ermee is begonnen, met "voor elck wat wils" in de kolommen.

De steun van de lezers is daarbij onontbeerlijk, niet alléén de morele steun in de vorm van adhesie, de daadwerkelijke steun in de vorm van bijdragen in woord en geschrift, maar óók de niet aflatende financiële ondersteuning die hard nodig is om het bestuur in staat te stellen dit communicatiemiddel nog in lengte van jaren te handhaven. De ca. 600 lezers moeten met elkaar toch in staat geacht worden dit te doen.

Fred M. Beukers

UIT DE REGIO'S

"HET ZUIDEN"

Iedere keer opnieuw zijn er weer verrassende ontmoetingen te beleven/signaleren op onze halfjaarlijkse reünies.

Om 'ns -heel egoïstisch- een voorbeeld te nemen: Jan Buyser en ondergetekende kwamen elkaar voor het eerst sinds eind dec. '46 (Mar.Brig.-Soerabaja) weer tegen. Maar met een deelname van méér dan veertig in een - naast de grote vaste kern - steeds wisselend aandeel, is zoiets ook niet verwonderlijk.

En juist het element der verrassing van ontmoeting én sfeer speelt bij de "nieuwkomers" een belangrijke rol naar de volgende keer.

Sféér? Ja hoor!

Het daarbij passende geluidsniveau kon nog nét onderbroken worden voor een welkom, huishoudelijke mededelingen plus een onverwachte en zéér waarderende riem onder het hart - ter hoogte van de maag! - van de organisatoren en hun dames. Het was fijn, dat we weer nederlandse zuiderburen konden begroeten. Trouwens; met zo'n adressenbestand als we nu hebben moeten bereidwillige en inventieve Engelandvaarders vast wel nieuwe routes kunnen vinden voor extra deelne(e)m(st)ers voor wie het zelfstandig reizen een té groot bezwaar vormt.

Ruimte is er ruimschoots! Zo ook tijd ter voorbereiding!

De reservering is reeds geboekt voor vrijdag 14 november a.s.:

SAME TIME, SAME PLACE = 17.00 uur, Motel Gilze-Rijen.

A. R. W. Lazeroms

HET NOORDEN

Op 19 maart jl. was het dan zover: de eerste regionale reünie van Engelandvaarders, woonachtig in de provincies Drenthe, Friesland en Groningen. Als contactman voor de regio Noord was mij de eer te beurt gevallen om een en ander voor te bereiden. Voor deze eerste ontmoeting ging de voorkeur uit naar de stad Groningen, als centraal gelegen plaats en gemakkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer. Het café-restaurant Boschhuis aan de Hereweg bood voor dit doel een aantrekkelijk onderdak en was van de verschillende invalswegen ook gemakkelijk bereikbaar. Onze noordelijke leden zijn weliswaar niet talrijk, maar ze wonen wel zeer gespreid: in elke provincie 7 leden met Terschelling, Harlingen, Ferwerd, Schiermonnikoog, Ter Apel en Emmen als uiterste woonplaatsen.

De opkomst was zeer bevredigend te noemen aangezien meer dan de helft aan de uitnodiging gehoor had gegeven, terwijl de Friezen, Groningers en Drenthenaren gelijkelijk waren komen opdagen.

Ook veraf wonenden zoals (ons enige vrouwelijke lid) mevr. I. L. Veldhuyzen-van Zanten uit Emmen en de heren W. van der Sluis uit Ter Apel, P. Teensma uit Schiermonnikoog en A. J. Wijting uit Ferwerd vonden de reis naar Groningen-stad voor deze gelegenheid geen onoverkomenlijk bezwaar. Voor ons West-Terschellinger lid bleek dat echter wel het geval te zijn.

De bijeenkomst was gepland van 11 uur v.m. tot 4 uur n.m. teneinde ieder zoveel mogelijk de kans te geven "op tijd" niet alleen op de reünie te verschijnen, doch na afloop ook weer thuis te kunnen komen.

Van de aanwezigen kenden een paar elkaar reeds uit de oorlogsjaren, een aantal hadden elkaar op de jaarlijkse reünie korte of langere tijd geleden leren kennen en anderen troffen elkaar hier voor het eerst. Dat allen vrij spoedig als "oude makkers" de geschiedenis in waren gedoken in een ongedwongen sfeer behoeft geen verwondering te wekken. Immers, de basis van waaruit onderling ervaringen werden uitgewisseld was voor allen destijds dezelfde; met het doel uit bezet gebied de vrijheid tegemoet te "varen" startte ieder zijn eigen reis. De afzonderlijke "reisverhalen" vanuit verschillende plaatsen, op verschillende tijdstippen, in verschillende richtingen, met verschillende middelen, meestal op eigen gelegenheid, met als gemeenschappelijk eindpunt "de overkant van de grote sloot", vormen evenzovele boeiende "oorlogsromans". De ervaringen van de onderscheidene Engelandvaarders waren evenwel dikwijls alles behalve "romantisch".

De al dan niet hernieuwde kennismaking werd met de nodige "natjes en droogjes" bekrachtigd. Vóór de lunch werd door de aanwezigen staande een ogenblik stilte in acht genomen ter nagedachtenis aan ons Groninger lid Harm Frankruyter, die op 28 februari jl. overleed. Bij de crematie op 5 maart sprak de contactman van het EV-genootschap een woord van troost tot de nabestaanden.

Alvorens het gezelschap aanstalten maakte om huiswaarts te keren, bleek unaniem de behoefte om nog dit jaar een tweede regionale bijeenkomst te doen houden. Behoudens een vroegtijdige Friese Elfstedentocht, dan wel andere onvoorziene regionale of nationale evenementen is als datum en plaats vastgesteld:

woensdag 19 november 1986 te Heerenveen.

Uiteraard zullen alle noordelijke leden t.z.t. persoonlijk wederom vroegtijdig worden geïnformeerd. Hopelijk zullen dan ook aanwezig kunnen zijn degenen, die deze keer om de een of andere reden verstek moesten laten gaan. Uiteraard zullen EV'ers uit andere "windstreken" eveneens welkom zijn. Eventuele belangstellenden van buiten de regio Noord worden echter verzocht zich vóór 1 oktober bij ondergetekende op te geven.

Roden tel. 05908-18182

Coen Kleiverda

DE MEDIA EN DE LESSEN VAN HET VERLEDEN

Dr. J. F. Ph. Hers, internist

Januari en februari 1986 besteedde de Nederlandse dagbladpers uitzonderlijk veel belangstelling aan het verafgelegen verleden: 1944-1946. Het betreft aanvankelijk en voornamelijk de dood van Christiaan Lindemans, een dubbel-agent tijdens de Tweede Wereldoorlog. Opgeschroefd door het Haarlems Dagblad en op instigatie van een Haarlems wethouder, mevrouw Thöne-Siemens, is er twijfel aan zijn dood en de oorzaak van overlijden in gevangenschap in Scheveningen.

Heropening van het graf wordt gevraagd en openbaarmaking van het toenmalige rapport van het Bureau Nationale Veiligheid (B.N.V.).

Men kan zich afvragen of een dergelijk aankaarten van het verleden enig nut heeft voor het welzijn van het Nederlandse volk dat in 1986 met andere, immens belangrijkere problemen wordt geconfronteerd.

Als gevolg van het een en ander wordt het Nederlandse volk overspoeld met een berichtgeving waarin niet zo zeer Lindemans, maar Prins Bernhard en zijn staf te Brussel in 1944-1946 het moeten ontgelden.

Het taalgebruik in de dagbladpers en media is van dien aard dat de wel-opgevoede en wel-denkende mens zich in gemoede afvraagt of de betreffende verslaggevers en redacteurs wel manieren en het begrip taalbeheersing kennen. Met andere woorden, of de betreffende verslaggevers en verantwoordelijke eindredacteurs hun verantwoordelijkheid als uiting van opvoeding, training en voorlichting wel eigen zijn.

Ik meen dit, zo niet ten stelligste, te moeten ontkennen, dan wel ernstig in twijfel te moeten trekken.

Afgezien van het onbehoorlijke taalgebruik, de insinuaties, de denigrerende tendens, kenmerken deze artikelen in de dagbladpers zich door gebrek aan visie. Zij beroepen zich op een schijnwetenschappelijk doorwrochte analyse en lichten bepaalde gegevens van de officiële rapportage uit hun verband en halen deze aan, waarbij een gedegen beschouwing achterwege blijft.

Op dezelfde dag dat het rapport van het B.N.V. werd vrijgegeven, omstreeks 11.30 uur, verschijnen in de avondbladen de eerste denigrerende artikelen. Van enige bezonkenheid is geen sprake. Ik tart de opstellers van deze schrifturen, gezien het korte tijdsbestek, dat zij een gedegen voorbereiding hebben verricht.

Immers, het betreffende materiaal bedraagt meer dan 300 bladzijden. Zij beperken zich door datgene wat in hun politieke kraam te pas komt te openbaren en uit het rapport te lichten zonder enige scrupules omtrent achtergronden en overige beschouwingen. De artikelenserie krijgt daardoor een steeds meer persoonlijk rancuneus karakter in de zin van "**Bartje moet hangen.**"

Persoonlijke gegevens, bijvoorbeeld van wijlen de zeer verdienstelijke staf-officier, Kapitein Kas de Graaf, (zie Trouw, 14 januari 1986), worden foutief vermeld, data worden door elkaar gehaald, terwijl literatuurbeschouwingen achterwege blijven onder het mom dat dit verouderde literatuur betreft en deze rapportage gegevens "nieuw" zijn, alhoewel ook deze gedateerd zijn 14 november 1945.

Wat ik echter bijzonder onaangenaam vind, is dat de controverse tussen Gijs de Jong en Kas de Graaf (zijnde representanten van Bureau Inlichtingen (B.I.) en Bureau Bijzondere Opdrachten (B.B.O.) op een in mijn ogen onfaire manier naar voren worden gebracht. Dit klemmt des te meer omdat Kas de Graaf, die ik goed heb gekend, en in 1978 overleden in het Academisch Ziekenhuis te Leiden, zich niet meer kan verdedigen.

Kolonel Oreste Pinto, overleden in 1961 in het Westminster Hospital te Londen, komt eveneens ter sprake, waarbij de Engelse kritiek op hem, na zijn beroemde of beruchte boek "Spy Catcher", nauwelijks ter sprake komt terwijl onder zijn foto in "After the Battle", 1976, "German Spies in Britain" vermeld staat "The man with a doubtful reputation".

18 juni 1984 in Elsevier's Magazine en naar aanleiding van de artikelenserie over het "Engelandspiel", schreef ik op verzoek van de redactie een exposé onder de ti-

tel "Neutraliteit die tot chaos leidde". In het betreffend exposé heb ik onder andere getracht enig inzicht te geven over inlichtingendiensten en hun mogelijk- en onmogelijkheden. Daarbij zij controversies onvermijdelijk. Dit gold tijdens Wereld Oorlog II niet alleen voor Secret Intelligence Service (S.I.S.) en Secret Operations Executive (S.O.E.), maar ook voor MI5 en MI6, alsmede MI9.

Een zelfde controverse bestond tussen B.I. en B.B.O. De betreffende bestaande controverse af te wentelen op één persoon, **wie dan ook**, is in mijn ogen niet alleen unfair maar ook een uiting van onbegrip, dus gebrek aan kennis van het verleden en de toen geldende normen en verhoudingen in tactisch en strategisch opzicht, waarbij men vergeet dat Geheim altijd Geheim blijft.

Men krijgt bovendien de indruk dat een operationele commandopost, c.q. compagnie, regiment of hoger gelegen eenheid, een soort Amsterdams "bruincafé" is, waar een ieder in en uit kan lopen zonder controle. Helaas is dat echter niet zo, mede gezien mijn eigen ervaringen.

Op 25 oktober 1985 te Ede, in het kazerne-complex West, werd door mij tijdens het jaarcongres van de Nationale Federatieve Raad van het Voormalig Verzet Nederland (NFR/VVN) voor een gehoor van ongeveer 300 mensen, een voordracht gehouden met als titel "De lessen van het verleden ...". De tekst hiervan werd in extenso gepubliceerd in "Kontakt", maandorgaan van de NFR/VVN, kerstnummer december 1985. Het thema dat ter discussie werd gesteld was het gebrek aan **tolerantie** en **voorlichting** in ons land.

De vinger op de wondeplek was vooral gelegen op taalbeheersing en opvoeding. Ik kon toen niet bevroeden dat het gelijk zich zo aan mijn kant zou manifesteren als in december 1985 en januari, februari 1986 den volke werd getoond.

Wat een testimonium paupertatis voor Nederland, dat zich zo gaarne opwerpt voor de Rechten van de Mens!

Wat een blamage voor een bezonken oordeel; arm Nederland, materieel immens rijk, maar geestelijk genivelleerd tot het niveau van Goebels in 1935-1945!

Welk een domheid van verslaggevers en verantwoordelijke redacteurs, indien zij menen, dat in Nederland zich **geen** particuliere archieven bevinden met originelen uit 1940-1945, die door de eigenaren daarvan **niet** ter hand zijn gesteld aan bijvoorbeeld het Rijks Instituut voor Oorlogsdocumentatie of andere Rijksarchieven, omdat de tijd daarvoor nog niet rijp is.

Wat kortzichtig te menen dat deze originele geschriften niet bestaan.

Wat eindeloos arrogant van de Nederlandse Calvinistische betweteraar om zijn schijn-wetenschap op te houden, zonder twijfels te koesteren aan het eigen geschrevene.

De buitenlandse pers zal dit ongetwijfeld onderkennen.

Het heeft er dan ook alle schijn van dat de hetze van de gewraakte dagbladpers en media primair is gericht tegen één man, zijnde Prins Bernhard der Nederlanden in

zijn functie van Bevelhebber in die tijd van de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten (B.S.), en zijn toegewijde staf. Het is onvoorstelbaar dat de betreffende media en pers een man als Prins Bernhard in zijn 75ste levensjaar, enkele maanden voor zijn verjaardag, op zo een onbeschaamde, onwetenschappelijke, wrede, onware en tendentieuze manier in de goot trachten te trappen. De man die zoveel heeft betekend en nog betekent voor dit land.

De gewraakte pers en media etaleert zichzelf in een politieke verloederding, zoals Ir. Vredeling en de Haagse Post daarvoor in december 1985 deed.

22 februari 1986 verscheen in Elsevier's Magazine van de hand van Prof. Dr. A. Korthals Altes een artikel "Het dossier - King Kong". In tegenstelling tot de media en dagbladpers is het geschrevene in negen hoofdstukken meer bezonken.

Prof. Korthals Altes eindigt met "dat er nog maar marginale mysterietjes resteren. Daarin verder spitten lijkt zonde van de tijd."

Hoe waar is deze verzuchting!

Het is niet de strekking van mijn betoog om Korthals Altes' "waarschijnlijkheden" of "vermoedens" te toetsen noch om "datamarges" of "gehoord hebben van" ter discussie te stellen, wel wil ik een correctie aanbrengen over MI5, welks dossiers niet in 2010 worden vrijgegeven, maar afhankelijk van de tijdsperiode, 100 jaar later. Dus wat 1944 aangaat, 2044, en niet 2010. In "After the Battle", 1976, nummer 11, "German Spies in Britain" zegt Winston G. Ramsey, the editor, "One cannot claim this is the whole story - the files of MI5 are closed to examination. The editor (Winston G. Ramsey) was told in one official letter, quite simply that he could look at them in 2042". Winston G. Ramsey refereerde in deze aan een verzoek betreffende een "Spy-case" in 1942.

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE

Om de helaas tot grote droefenis en ook wel ergernis stemmende regels van onze vriend Hans Hers nog eens duidelijk te onderstrepen: het bijna grootste landelijk dagblad, **Het Algemeen Dagblad** van vrijdag 6 juni 1986, publiceerde op de voorpagina bijgaand bericht. Zou dit wel geïnformeerde dagblad echt niet beter weten? Is hier sprake van opzettelijke desinformatie? Ik heb hierover getelefoneerd met de eindredacteur van die krant. Hij moest toegeven dat de gewraakte zinsnede onjuist was en zegde toe dit in een volgend artikel over dit onderwerp te zullen doen rechtzetten. Maar ondertussen heeft het wel weer bij bijna een miljoen lezers zijn werk gedaan!

FMB

Graf van King Kong 17 juni open

Van een onzer verslaggevers
ROTTERDAM — Het graf van Chris Lindemann alias King Kong, wordt dinsdag 17 juni geopend. Dat gebeurt onder verantwoordelijkheid van het gerechtelijk laboratorium in Rijswijk.

Met de Rotterdamse politie heeft het laboratorium de afgelopen weken gezocht naar identificatiemogelijkheden van King Kong. Dat onderzoek heeft voldoende aanknopingspunten opgeleverd om die identificatie mogelijk te maken, aldus de gemeente Rotterdam.

King Kong werkte tijdens de Tweede Wereldoorlog als spion in dienst van prins Bernhard. Later werd hij ervan verdacht geheimen te hebben doorgegeven aan de Duitse bezetter.

Door omstandigheden moet wij dit jaar wat korter zijn dan andere jaren bij het verslaan van deze ieder jaar terugkerende belangrijke momenten.

De Herdenkingsplechtigheden en Kransleggingen op 4 mei op de Dam in Amsterdam, bij het monument voor de slachtoffers van het "Engelandspiel" aan de Hogeweg in Den Haag, en op de Ere-Begraafplaats te Loenen werden alle bijgewoond door delegaties van ons Genootschap.

Naast de kransen op de drie locaties werden tevens door ons bloemstukken bevestigd bij de Koninklijke Crypte in de Nieuwe Kerk te Delft en bij de alle omgekomen Engelandvaarders vermeldende panelen in de Kapel van De Ere-Begraafplaats te Loenen.

Op 5 mei namen delegaties van ons Genootschap deel aan de Bevrijdingsherdenking in Wageningen en aan de Nationale Bevrijdingsmanifestatie te Groningen.

FMB

Het paneel met de namen van de omgekomen Engelandvaarders, tegen de achterwand van de kapel op de Ere-Begraafplaats te Loenen.

Op 30 april jl., woonde een afvaardiging van ons Genootschap de Belgische 'Challenge des Evadés' bij dat in de regio van Florennes was georganiseerd, door de Belgische luchtmacht.

De delegatie bestond uit Engelandvaarders Carlier en Timmers Verhoeven met hun echtgenotes.

Een dag of drie tevoren waren er z.g. gestrande piloten in de regio rond Florennes neergelaten, die moesten zien om al of niet met behulp van partisanen (sympathiserende boeren enz.) op een bepaald punt te komen, waar 'geallieerde' helicopters hen probeerden op te pikken.

De tegenpartij die deze piloten moesten opsporen en gevangen nemen, bestond uit militaire politie en de Belgische gendarmes. Wij werden verschillende van deze rendez-vous plaatsen getoond, en we zagen diverse 'choppers' rondspeuren. Aangezien het gebied nogal groot was, werden we in een bus van de Belgische luchtmacht rondgereden. Er deed ook een Portugese helikopter mee.

De vluchtende piloten moesten in de uitgestrekte Belgische bossen van Oostelijk Henegouwen, geheel op eigen initiatief handelen, leven en zien weg te komen.

Een piloot die bij een boer even een kort slaapje hield, had zijn vliegerslaarzen voor het raam gezet. Dit viel een Belgische gendarme op, en in no time was onze piloot de klos. Een ander voortvluchtige hielp een boer vlak bij een rendez-vous punt, maar ook de lokale gendarme herkende hem niet als een dorpsgenoot en zeker niet als een boereknecht en ook hij werd ingerekend. 70 % van de gestrande aircrew haalden echter hun basis, hetgeen een zeer goed resultaat was!

Terug naar de luchtmachtbasis te Florennes kregen wij een warm onthaal, een uitstekende maaltijd met de nodige spoeling plus de diverse toespraken.

Namens ons bestuur heb ik de Voorzitter Henri Branders hartelijk bedankt waarbij ik 1 schildje mede namens ons Genootschap aan de basiscommandant heb overhandigd. Ons EV-schildje hangt nu tussen tientallen, andere exemplaren boven de luchtmachtbar.

Het was al met al een prachtige zonnige dag, en het deed ons goed, dat de Nederlandse Engelandvaarders door de Belgen én de aldaar genodigde Fransen bijzonder werden gememoreerd, maar vooral de warme kameraadschap die ons door de diverse aanwezigen werd getoond zullen wij niet vergeten. Volgend jaar heeft de Challenge plaats in Marche les Dames, het jaar daarop wederom in Florennes.

S. G. Timmers Verhoeven

Engelandvaarders die via Spanje zijn gereisd, weten dat J. C. Davids in dat land werk van onschatbare waarde heeft gedaan.

In deel 9 van de bekende serie van Dr. L. de Jong staat dit duidelijk vermeld. Uit Noord-Spaanse gevangenen o.a. Lerida en Pamplona en uit het kamp Miranda del Ebro zijn tientallen Engelandvaarders door tussenkomst van Davids vrijgekomen en terecht beschrijft Dr. L. de Jong hem als "een met Sally Noach te vergelijken figuur aan wie géén inspanning ooit te véél was."

O.a. door voortreffelijk werk gedaan door enige bestuursleden van ons Genootschap woont Davids (77 jaar) nu in het Joods Bejaardencentrum te Bussum. Wij hebben ons ingespannen om voor hem een "pensioen" te verkrijgen, hij is volkomen geruïneerd en heeft géén inkomsten.

De staatssecretaris Drs. J. P. van der Reijden erkent de grote verdiensten van Davids, maar is machteloos omdat hij niet onder een van de vastgestelde "categorieën oorlogspensioen-gerechtigden" valt.

De Bijstand betaalt nu de kosten van het Bejaarden-Centrum plus een zéér miniem zakgeld.

Eddie Hertzberger en ondergetekende hebben het volgende initiatief genomen:

Bij de N.M.B., Kerkstraat te Huizen is een rekening geopend ten name van: **Susan-Madrid** rekening no. 65.85.16.833, giro van de bank is 42.233.

Op deze rekening kan geld gestort worden onder vermelding "Madrid".

Persoonlijk zal ik erop toezien, dat Davids maandelijks een bescheiden bedrag van deze rekening overhandigd krijgt.

Ik doe beroep op de Engelandvaarders een bedrag op bovenstaande rekening te willen overmaken.

"Geen inspanning was Davids te véél om ons te helpen", laten wij hem derhalve nu helpen!

Bill Susan,
Plecht 12,
1276 HG Huizen

OPROEP VOOR G.D.N.

In verband met het werk aan een gevorderde documentatie en een mogelijke publicatie van het werk van de G.D.N. (Geheime Dienst Nederland, 1943-1945 werkende onder het Bureau Inlichtingen van het Ministerie van Oorlog), worden oud-medewerkers opgeroepen zich schriftelijk te melden aan onderstaand adres, waarna contact met hen zal worden opgenomen.

A. M. Overwater
Jaagpad 65
2992 VJ Barendrecht

EN EEN ANDERE OPROEP

J. Dekkers, Roemer Visscherlaan 10, 4707 BZ Roosendaal, wil gaarne in contact komen met diegenen die zijn broer Kees Dekkers ("Duiker") tijdens de jaren 1940-1945 hebben gekend.

EEN LUXEMBURGSE ENGELANDVAARDER

genaamd Emile Krieps, is in juni 1943 vanuit Madrid met een gezelschap Nederlandse Engelandvaarders, via Portugal in Engeland aangekomen.

In verband met vastleggen van zijn reisverslag, verzoekt Emile Krieps, degenen die hem gedurende zijn reis hebben ontmoet, alsmede degenen die hem in Engeland hebben gekend, om met hem contact op te nemen (is mogelijk in de Engelse taal).

Emile Krieps
20, Rue Arthur Herchen
L-1727 Luxembourg
Tel.444807

Geïnspireerd door verhalen over Engelandvaarders die hij hoorde van de heer J. C. Davids, -een vriend van zijn ouders- heeft de eindexaminandus Internationaal Bacholaureaat aan het Alberdinck Thijm College in Hilversum, EGBERT WIBBELINK, 18 jaar jong, wonende in Soest, een in de Engelse taal gestelde scriptie geschreven onder de titel "Engelandvaarders".

Door toedoen van de heer Davids kwam de redactie in het bezit van deze scriptie. Het is een degelijk werkstuk waarin een aantal interviews met Engelandvaarders van de "Spaanse weg" goed tot hun recht komen; met name het hockey-gebeuren in Madrid en het daarop gevolgde Portugal-avontuur genoten de volle aandacht van de jeugdige scribent.

Niet alleen de feiten vermelding of de gedegen commentaren en conclusies, maar vooral de warme historische belangstelling van Egbert Wibbelink, voor hetgeen méér dan 40 jaar geleden gebeurde, troffen mij in deze scriptie.

Het stuk is overigens verlucht met fotocopieën van o.m. Spaanse krantenknipsels, foto's en andere op de Engelandvaart betrekking hebbende documenten.

Het doet ons bijzonder veel genoegen te weten dat zoveel jaren nadien er nog jongeren zijn die grote belangstelling hebben voor een stukje geschiedenis over Engelandvaarders. Bravo Egbert!

FMB

ZIJ SPRONGEN BIJ MAANLICHT

Het doorlezen van dit door Eddy de Roever geschreven boek, de Geschiedenis van het Bureau Bijzondere Opdrachten en Agenten, Londen 1944-1945, was een grote belevenis. Voor op sensatie beluste lezers is het **niet** bestemd.

Een romanvorm is er niet aan gegeven. Maar de feitenvermelding als gevolg van een zeer diepgravende studie van archieven en documenten, van interviews met deelnemers aan BBO-activiteiten, geven een zo goed als volledig, maar vooral indrukwekkend, beeld van de successen en de tegenslagen van de BBO-activiteiten in de jaren 1944-1945.

Ondanks de koele, historisch verantwoorde opzet van het boek, leest men het aan één stuk door, van het begin tot het einde, ook al om de draad niet kwijt te raken. Jammer dat een namen en persoonsregister, verwijzende naar de pagina's waarop deze voorkomen, ontbreekt. Dat zou het naslaan wat vereenvoudigen. Op 16 april 1986 werd het eerste exemplaar van het boek in de Frederikkazerne in Den Haag door de schrijver aan Z.K.H. Prins Bernhard, en daarna aan de overige aanwezigen, waaronder de Pers, uitgereikt.

Mevrouw Josje Mulder-Gemmeke, RMWO, en oud-BBO agente, leidde de bijeenkomst met treffende woorden in.

Na deze uitreiking was er een gezellig samenzijn van zeer vele oud-BBO'ers en hun nog in leven zijnde helpers (o.a. boeren op wiens land de droppings plaats vonden) en werden vele herinneringen opgehaald.

Het was de eerste maal na de oorlog dat een dergelijke ontmoeting van oud-BBO'ers en hun helpers in de bezette gebieden was georganiseerd. Zeer velen ontmoetten elkaar voor de eerste keer, men kende elkaar alleen maar van horen zeggen.

Ter plekke werden initiatieven ontwikkeld om te komen tot een periodieke BBO-Reünie.

FMB

P.S. zie ook pag. 19 en 20 in het april 1986 nummer.

Z.K.H. Prins Bernhard neemt het boek van Eddy de Roever in ontvangst.

ADRESSENBESTAND Stichting Genootschap Engelandvaarders.
Aanvulling no. 2 per 1 juni 1986 toe te voegen aan de
adressenlijst van de "Schakel" no. 28 van december 1985.

OVERLEDEN

H. L. J. Hack	's-Hertogenbosch
H. Frankruijter	Groningen
D. Polack	Amstelveen
L. Rotgans	Vlaardingen
G. Vollema	's-Gravenhage

AANVULLINGEN EN WIJZIGINGEN

Asselberghs, E.	Karel de Stoutelaan 18	5583 SX	Aalst
Borgerhoff-Mulder, R. L. G.	Bellhouse	Lyddington	NR Uppingham
			LE15-9LW Rutland,
			Ver. Koninkrijk
Bosch, J. L.	Zuiderhagen 4	7491 CD	Delden
Dalmeijer Sr., W. H. M.	p/a Comm. de Quaylaan 228	5224 CZ	's-Hertogenbosch
Gaillard, J. W.	P.O. Box 30	Belgrave	Victoria 3160
			Australië
Hoets, Peter J.	Rocaton Road 11	Darien	Connecticut 06820
			U.S.A.
Zeeman, P. R.	Town House 14, 345 Brisbanestr.		West-Launceston
			7250 Tasmania
			Australië

Wie kan ons helpen aan het adres van ondergenoemde Engelandvaarder?

Adres (met laatste ons bekende woonplaats) **thans onbekend:**

Driel, J. W. van	Amstelveen?
------------------	-------------

ADRESWIJZIGINGEN OF CORRECTIES GAARNE AAN:

Mevr. J. S. C. Stokvis-Reyers	Van der Houvenstraat 59
	2596 PM 's-Gravenhage
	Tel. 070-246586